

Tweede studies

Doorrekening maximering instellingscollegegelden

Onderzoek in opdracht van het Ministerie van OCW
Bas Kurver
Danny Brukx
Anja van den Broek

ResearchNed
maart 2017

© 2017 ResearchNed Nijmegen in opdracht van het Ministerie van OCW. Alle rechten voorbehouden. Het is niet geoorloofd gegevens uit dit rapport te gebruiken in publicaties zonder nauwkeurige bronvermelding. ResearchNed werkt conform de kwaliteitsnormen NEN-EN-ISO 9001:2008 voor kwaliteitsmanagementsystemen en NEN-ISO 20252:2012 voor markt-, opinie- en maatschappelijk onderzoek.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Resultaten	4
3	Werkwijze en verantwoording	9
3.1	Werkwijze in vogelvlucht	9
3.2	Basisbestanden & definities	9
3.3	Koppelingen en selecties	11

1 Inleiding

Naar aanleiding van een motie ingediend door de heren van Dijk en Mohandis, betreffende de mogelijkheden tot maximering van de bekostiging van tweede studies, heeft het Ministerie van OCW ResearchNed gevraagd een doorrekening te maken van de mogelijke inkomensderving van hoger onderwijsinstellingen bij het maximeren van tweede studies. Op basis van verschillende gegevensbestanden is een schatting gemaakt van deze kosten. In het vervolg van deze rapportage beschrijven we de verschillen in inkomsten voor instellingen. Hierbij wordt naast een totaalbeeld ook een instellingsspecifiek beeld weergegeven. Tot slot zullen we uitgebreid stilstaan bij de verantwoording van deze doorberekening en de hierbij genomen keuzes en gehanteerde definitieën.

2 Resultaten

Op basis van verschillende gegevensbestanden is berekend welke invloed maximering van het instellingscollegegeld zou hebben op de inkomsten van instellingen voor tweede studies. Onderstaande tabellen geven de totale inkomsten uit collegegelden van tweede studies voor beide scenario's weer. De instellingstarieven zijn hierbij gebaseerd op gepubliceerde tarieven door de instelling op haar websites. Het gemaximeerde tarief is gebaseerd op het maximumbedrag na invoering van de maatregel. Na invoering staat het elke instelling vrij de hoogte van het collegegeld te bepalen, zolang het niet over het maximum gaat. Voor de berekening van het inkomstenderving is derhalve gerekend met de maximumbedragen. Bovendien zijn tweedestudiestudenten die zich voor het eerst inschrijven voor een onderwijs- of zorgopleiding buiten beschouwing gelaten.

Omdat een deel van de tweedestudiestudenten eigenlijk een schakeltraject volgt is in een extra doorrekening een schatting gemaakt van het aantal schakelstudenten. Aangezien de inkomsten van schakelaars lager zijn dan die van tweedestudiestudenten zijn de schakelstudenten in de laatste twee kolommen buiten de berekening gelaten.

Tabel 1 Totale inkomsten uit collegegelden tweede studies naar soort en type hoger onderwijs; twee scenario's in- en exclusief schakelstudenten, bedragen in €.

	Gemaximeerd instellingstarief	Huidige instellingstarief	Gemaximeerd instellingstarief excl. schakelaars	Huidig instellingstarief excl. schakelaars
<i>Hbo</i>				
Bachelor	7.002.516	4.572.396	6.942.773	4.534.187
Master	143.566	81.166	143.566	81.166
<i>Hbo totaal</i>	<i>7.146.082</i>	<i>4.653.562</i>	<i>7.086.339</i>	<i>4.615.353</i>
<i>Wo</i>				
Bachelor	61.802.085	54.798.862	39.710.383	34.922.368
Master	16.479.838	15.627.485	16.479.838	15.627.485
<i>Wo totaal</i>	<i>78.281.923</i>	<i>70.426.347</i>	<i>56.190.221</i>	<i>50.549.853</i>
<i>Ho</i>				
Bachelor	68.804.601	59.371.258	46.653.157	39.456.555
Master	16.623.404	15.708.651	16.623.404	15.708.651
<i>Ho totaal</i>	<i>85.428.005</i>	<i>75.079.909</i>	<i>63.276.561</i>	<i>55.165.206</i>

Door het maximeren van het instellingscollegegeld zullen naar verwachting de inkomsten van het totale HO met ongeveer 10 miljoen euro toenemen, mits de instellingen de collegegelden laten toenemen tot het toegestane maximum. Deze toename is het grootst in het wo (bijna 8 miljoen). Dit is niet verwonderlijk aangezien het aantal studenten dat een tweede studie volgt dit meestal aan een universiteit doet. Wanneer we er rekening mee houden dat een deel van de tweedestudiestudenten schakelaar is, dan zien we nog altijd een stijging van de totale inkomsten uit collegegelden voor tweede studies, als de tarieven hiervan gemaximeerd worden. Rekening houdend met de schakelaars zullen de inkomsten in het hbo met zo'n 2,5 miljoen toenemen en in het wo met 5,5 miljoen. Grosso modo kunnen we niet spreken van inkomstenderving voor de verschillende ho-sectoren wanneer de collegegelden voor tweede studies worden gemaximeerd (en de instellingen het maximum tarief hanteren).

Tabel 2 Totale inkomsten uit collegegelden tweede studies naar soort hoger onderwijs en opleidingssector; twee scenario's in- en exclusief schakelstudenten, bedragen in €.

	Gemaximeerd instellingstarief	Huidige instellingstarief	Gemaximeerd instellingstarief excl. schakelaars	Huidig instellingstarief excl. schakelaars
<i>Hbo</i>				
Onderwijs	1.647.724	1.140.843	1.642.426	1.137.450
Landbouw	155.790	112.508	155.790	112.508
Techniek	1.692.918	898.089	1.675.580	886.565
Gezondheidszorg	1.032.818	753.827	1.025.903	748.603
Economie	570.966	418.850	560.708	413.784
Gedrag en Maatschappij	404.878	312.349	400.053	308.540
Taal en Cultuur	1.609.830	991.092	1.594.723	981.898
So	31.158	26.004	31.158	26.004
<i>Hbo totaal</i>	<i>7.146.082</i>	<i>4.653.562</i>	<i>7.086.339</i>	<i>4.615.353</i>
<i>Wo</i>				
Onderwijs	687.014	345.639	687.014	345.639
Landbouw	1.012.902	1.305.000	580.365	682.704
Natuur	4.380.595	4.207.510	2.968.475	2.817.993
Techniek	11.937.060	3.376.600	8.005.597	2.010.679
Gezondheidszorg	6.445.518	5.697.619	5.515.768	4.825.860
Economie	16.746.884	17.614.977	9.751.179	10.366.711
Recht	10.207.084	10.804.387	8.933.531	9.468.552
Gedrag en Maatschappij	17.408.948	18.030.726	12.101.830	12.563.801
Taal en Cultuur	8.828.352	8.370.853	7.018.896	6.794.878
So	627.566	673.036	627.566	673.036
<i>Wo totaal</i>	<i>78.281.923</i>	<i>70.426.347</i>	<i>56.190.221</i>	<i>50.549.853</i>
<i>Ho</i>				
Onderwijs	2.334.738	1.486.482	2.329.440	1.483.089
Landbouw	1.168.692	1.417.508	736.155	795.212
Natuur	4.380.595	4.207.510	2.968.475	2.817.993
Techniek	13.629.978	4.274.689	9.681.177	2.897.243
Gezondheidszorg	7.478.336	6.451.446	6.541.670	5.574.463
Economie	17.317.850	18.033.827	10.311.887	10.780.495
Recht	10.207.084	10.804.387	8.933.531	9.468.552
Gedrag en Maatschappij	17.813.826	18.343.075	12.501.883	12.872.341
Taal en Cultuur	10.438.182	9.361.945	8.613.619	7.776.777
So	658.724	699.040	658.724	699.040
<i>Ho totaal</i>	<i>85.428.005</i>	<i>75.079.909</i>	<i>63.276.561</i>	<i>55.165.206</i>

Wanneer we de cijfers nader analyseren, zien we verschillen tussen de onderwijssectoren. Daar waar we eerder zagen dat er sectorbreed geen sprake zal zijn van inkomstendering, zien we dat de opleidingen in de sectoren economie, recht en gedrag en maatschappij binnen het wo wel degelijk te maken krijgen met inkomstendering. De derving is het grootst bij de opleidingen in de sector economie; rekening

houdend met schakelstudenten bedraagt de inkomstenderving hier ongeveer 600.000 euro. Bij de opleidingen recht en gedrag en maatschappij gaat het om respectievelijk 500.000 en 450.000 euro. De opleidingen in de sector techniek zullen daarentegen een behoorlijke stijging van inkomsten zien; rekening houdend met schakelaars betreft dit bijna 6 miljoen euro.

Wanneer we de inkomstenderving berekenen per instelling dan ontstaat het beeld geschetst in tabellen 3 en 4. In de tabellen is in de laatste kolom de inkomstenderving weergegeven en de instellingen zijn gesorteerd naar de hoogte van de derving. Bij de berekenen is er wederom vanuit gegaan dat het nieuwe tarief wordt gewijzigd naar het maximumtarief.

Bij de universiteiten van Leiden, Tilburg, Groningen en Amsterdam is de derving het grootst. Bij de Universiteit Leiden bedraagt dit meer dan 1 miljoen euro. De belangrijkste reden hiervoor is dat het instellingstarief van de aangeboden opleidingen structureel hoger ligt dan het gemaximeerde bedrag. Hier komt voor de Universiteit Leiden bij dat ze relatief veel opleidingen aanbieden met een laag bekostigingstarief, en juist bij deze opleidingen is het verschil tussen het huidig en het gemaximeerd tarief het grootst.

De technische universiteiten van Delft en Eindhoven gaan er beide zo'n 4 miljoen euro op *vooruit*. Ook de Radboud Universiteit zal er met deze maatregel zo'n miljoen euro op vooruit gaan, ervan uitgaande dat de collegegeldtarieven verhoogd worden. De belangrijkste reden hiervoor is het relatief lage instellingscollegegeld dat deze universiteiten momenteel hanteren. Dit beeld blijft logischerwijs overeind wanneer we rekening houden met het aandeel schakelstudenten binnen de tweede studies, al vallen de bedragen dan wat lager uit.

Tabel 3 Totale inkomsten uit collegegelden tweede studies naar hogeronderwijsinstelling; twee scenario's inclusief schakelstudenten, bedragen in €.

	Gemaximeerd instellingstarief	Huidige instellingstarief	Derving
Universiteit Leiden	5.806.870	6.962.976	1.156.106
Tilburg University	12.406.108	13.089.422	683.314
Rijksuniversiteit Groningen	9.777.103	10.232.400	455.297
Universiteit van Amsterdam	7.633.316	7.960.310	326.994
Wageningen University	1.012.902	1.305.000	292.098
Universiteit Maastricht	818.289	945.500	127.211
NHTV Internationale Hogeschool Breda	280.098	309.638	29.540
Design Academy Eindhoven	20.772	15.800	-4.972
Viaa-Gereformeerde Hogeschool	8.548	3.335	-5.213
HZ University of Applied Sciences	37.868	31.800	-6.068
HAS Hogeschool	20.772	13.260	-7.512
Christelijke Hogeschool Ede	44.578	36.250	-8.328
Hogeschool Van Hall Larenstein	72.702	60.200	-12.502
Hogeschool Leiden	58.640	45.084	-13.556
Hotelschool The Hague	20.772	6.216	-14.556
Avans Hogeschool	84.284	69.444	-14.840
ArtEZ	176.562	159.256	-17.306
NHL Hogeschool	103.218	84.700	-18.518
Hogeschool Utrecht	214.342	193.056	-21.286
Aeres Hogeschool	62.316	39.048	-23.268
De Haagse Hogeschool	141.728	110.600	-31.128
Zuyd Hogeschool	175.526	135.435	-40.091
Stenden Hogeschool	229.046	187.200	-41.846
Hogeschool voor de Kunsten Utrecht	259.650	216.700	-42.950
Codarts, Hogeschool voor de Kunsten	124.632	78.000	-46.632
Gerrit Rietveld Academie	103.860	56.760	-47.100
Hogeschool van Amsterdam	304.782	257.136	-47.646
Hogeschool van Arnhem en Nijmegen	298.626	248.190	-50.436
Hogeschool Rotterdam	245.996	187.400	-58.596
Vrije Universiteit Amsterdam	8.424.932	8.340.050	-84.882
Hogeschool INHOLLAND	349.270	240.343	-108.927
Hogeschool der Kunsten Den Haag	218.106	99.350	-118.756
Universiteit Utrecht	5.233.024	5.109.383	-123.641
Fontys Hogescholen	585.758	428.611	-157.147
Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten	488.142	229.125	-259.017
Universiteit Twente	3.283.594	2.979.150	-304.444
Hanzehogeschool Groningen	496.120	162.000	-334.120
Christelijke Hogeschool Windesheim	1.292.296	910.000	-382.296
Saxion Hogeschool	817.372	267.300	-550.072
Erasmus Universiteit Rotterdam	5.225.782	4.544.600	-681.182
Radboud Universiteit Nijmegen	8.013.135	6.599.177	-1.413.958
Technische Universiteit Delft	5.242.146	1.156.560	-4.085.586
Technische Universiteit Eindhoven	5.214.422	974.144	-4.240.278
<i>HO totaal</i>	<i>85.428.005</i>	<i>75.079.909</i>	<i>-10.348.096</i>

Tabel 4 Totale inkomsten uit collegegelden tweede studies naar hogeronderwijsinstelling; twee scenario's exclusief schakelstudenten, bedragen in €.

	Gemaximeerd instellingstarief	Huidige instellingstarief	Derving
Universiteit Leiden	4.662.950	5.537.039	874.089
Tilburg University	7.797.461	8.283.926	486.465
Universiteit van Amsterdam	5.885.910	6.233.614	347.704
Rijksuniversiteit Groningen	6.752.202	7.066.522	314.320
Universiteit Maastricht	804.774	930.694	125.920
Wageningen University	580.365	682.704	102.339
NHTV Internationale Hogeschool Breda	201.926	216.382	14.456
Design Academy Eindhoven	20.772	15.800	-4.972
Viaa-Gereformeerde Hogeschool	8.548	3.335	-5.213
HZ University of Applied Sciences	37.868	31.800	-6.068
HAS Hogeschool	20.772	13.260	-7.512
Christelijke Hogeschool Ede	44.578	36.250	-8.328
Hogeschool Van Hall Larenstein	72.702	60.200	-12.502
Hogeschool Leiden	58.355	44.834	-13.521
Hotelschool The Hague	20.772	6.216	-14.556
Avans Hogeschool	84.284	69.444	-14.840
ArtEZ	176.461	159.165	-17.296
NHL Hogeschool	103.040	84.540	-18.500
Hogeschool Utrecht	212.716	191.611	-21.105
Aeres Hogeschool	62.316	39.048	-23.268
De Haagse Hogeschool	136.781	106.817	-29.964
Zuyd Hogeschool	175.038	135.010	-40.028
Stenden Hogeschool	228.611	186.803	-41.808
Hogeschool voor de Kunsten Utrecht	259.650	216.700	-42.950
Gerrit Rietveld Academie	95.232	52.045	-43.187
Codarts, Hogeschool voor de Kunsten	124.632	78.000	-46.632
Hogeschool van Amsterdam	303.796	256.276	-47.520
Hogeschool van Arnhem en Nijmegen	294.329	244.669	-49.660
Hogeschool Rotterdam	241.661	184.585	-57.076
Vrije Universiteit Amsterdam	5.887.404	5.791.219	-96.185
Hogeschool INHOLLAND	347.496	239.180	-108.316
Hogeschool der Kunsten Den Haag	214.743	97.812	-116.931
Universiteit Twente	1.581.370	1.450.616	-130.754
Universiteit Utrecht	4.189.308	4.053.491	-135.817
Fontys Hogescholen	571.325	418.281	-153.044
Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten	488.142	229.125	-259.017
Hanzehogeschool Groningen	485.241	158.182	-327.059
Christelijke Hogeschool Windesheim	1.291.362	909.290	-382.072
Erasmus Universiteit Rotterdam	4.135.169	3.677.696	-457.473
Saxion Hogeschool	817.372	267.300	-550.072
Radboud Universiteit Nijmegen	6.334.315	5.144.335	-1.189.980
Technische Universiteit Eindhoven	3.014.352	555.485	-2.458.867
Technische Universiteit Delft	4.450.462	1.005.908	-3.444.554
<i>HO totaal</i>	<i>63.276.561</i>	<i>55.165.206</i>	<i>-8.111.355</i>

3 Werkwijze en verantwoording

3.1 Werkwijze in vogelvlucht

Door een koppeling tot stand te brengen tussen verschillende administratieve bestanden (CROHO, 1cHO en het collegegeldbestand van ResearchNed) is de inkomensderving voor instellingen bij maximalisering van collegegeldtarieven van een tweede studie berekend. We vermenigvuldigen hiertoe het verschil tussen *maximaal tarief* en *instellingscollegegeld* met het *aantal deelnemers aan een tweede studie*. Hierbij worden tweedestudenten die zich voor het eerst in een onderwijs- of zorgopleiding inschrijven buiten beschouwing gelaten aangezien deze op een andere wijze worden bekostigd. Uiteindelijk wordt in een aparte doorrekening tevens rekening gehouden met het aandeel schakelstudenten dat zich binnen de groep tweedestudenten bevindt, omdat ook deze groep op een andere manier bekostigd wordt.

3.2 Basisbestanden & definities

Gemaximeerd tarief & opleidingsaanbod

Op basis van het CROHO is het opleidingsaanbod in het hoger onderwijs vastgesteld. In het CROHO staat per opleiding ook het bekostigingsniveau aangegeven. Hierbij wordt onderscheid gemaakt naar laag, hoog en top. De bijbehorende bedragen hangen vervolgens af van het soort onderwijs (hbo / wo) en binnen het wo van de soort opleiding (ba / ma). Op basis hiervan zijn negen verschillende tariefniveaus te typeren, weergegeven in onderstaande tabel. Deze bedragen zijn afkomstig van het ministerie van OCW. Het actuele opleidingsaanbod in het CROHO is met deze bedragen verrijkt zodat van elke opleiding duidelijk is hoe hoog het gemaximeerde bedrag wordt.

Tabel 5 *Bekostigingsniveaus en gemaximeerde tarieven*

Soort hoger onderwijs	Soort opleiding	Bekostigingsniveau	Bedrag
Hbo	Bachelor & Master	Laag	€ 8.548
		Hoog	€ 10.386
		Top	€ 11.830
Wo	Bachelor	Laag	€ 7.612
		Hoog	€ 10.426
		Top	€ 18.869
	Master	Laag	€ 11.140
		Hoog	€ 15.718
		Top	€ 29.452

Instellingscollegegeld

Jaarlijks verzamelt ResearchNed door middel van een websearch de collegegeldtarieven die opleidingen hanteren. Het startpunt van deze websearch is het CROHO. Voor elke actuele opleiding uit het CROHO wordt het instellingscollegegeld op de opleidingswebsites opgezocht en geadministreerd in een grote database. Deze gegevens zijn onder andere gebruikt voor de Monitor Beleidsmaatregelen en de Elsevier-publicatie 'de Beste Studies'. Opmerkingen uit het veld op basis van deze laatste bron zijn vervolgens weer gebruikt om de bedragen aan te passen. Zodoende bevat het collegegeldbestand per combinatie van instelling en opleiding het instellingscollegegeld.

Aantal deelnemers tweede studie

Op basis van het 1cHO is het aantal studenten vastgesteld dat start met een tweede studie. Hierbij hebben we de definitie van tweedestudiestudenten aangehouden zoals deze ook in de monitor Maatregelen HO wordt gehanteerd:

- inschrijvingen als ‘student’ en hoofdschrijvingen in bachelor en hbo- en wo-master exclusief postinitiële masters;
- als het diploma behaald is vóór 1 september 1991 telt het record niet als diploma;
- alleen bachelor- en masterdiploma’s en diploma’s oude stijl tellen mee;
- als de instelling van de eerste studie onbekend of een private instelling is, telt het diploma niet mee;
- bepaalde ‘oude’ opleidingscodes in de gezondheidszorg tellen niet mee als diploma;
- als de huidige opleidingscode of de historische equivalent gelijk is aan de code van de eerste studie dan telt het niet als diploma;
- bachelordiploma’s tellen niet mee voor masters; diploma’s oude stijl tellen mee als bachelor- en masterdiploma;
- wanneer het diplomajaar van de eerste studie kleiner of gelijk is aan het aanvangsjaar van de tweede studie betreft het een volgtijdelijke studie; in de andere gevallen betreft het een gelijktijdige studie.

Op basis van het 1cHO zijn per brin*croho-combinatie het aantal inschrijvingen voor een tweede studie vastgesteld. Dit aantal studenten is - wederom met brin*croho als sleutel - aan het bestand met instellingscollegegeld en bekostiging gekoppeld.

Schakelstudenten

Een deel van de tweedestudiestudenten zijn studenten die eigenlijk een schakeltraject volgen. Instellingen hanteren geen aparte registratie voor schakelstudenten in het 1cHO en worden derhalve ingeschreven als bachelorstudent. De bekostiging van schakelstudenten is echter anders ingericht dan voor studenten die een tweede studie volgen (zie box). Voor de berekening van mogelijke inkomstenderving is het daarom van belang de groep schakelaars in beeld te krijgen.

Schakelprogramma’s kunnen in meerdere vormen worden aangeboden: als onderdeel van een hbo- of wo-bachelor of als zelfstandig programma. Voor programma’s van minder dan 30 EC geldt het wettelijk collegegeld; tot 2017-2018 betalen studenten voor het deel tussen 31 en 60 EC maximaal twee maal (het evenredige deel van) het wettelijk collegegeld. Voor schakelstudenten komt dit neer op anderhalf keer het wettelijk collegegeld in het geval dat alle studenten een programma zouden volgen van ten minste 31 EC en ten hoogste 60 EC. Uit onderzoek is gebleken dat vijftig procent van de programma’s een studielast heeft tussen 31 en 60 EC en 45 procent een studielast van 30 EC of minder. Vijf procent heeft een studielast van meer dan 60 EC. Voor het deel boven de 60 EC betalen studenten instellingscollegegeld.

Ondanks het gegeven dat schakelstudenten niet geadmistreerd worden, is het aantal schakelaars wel goed te schatten door te kijken naar de inschrijving in het vervolgjaar. Studenten die met een tweede bachelor starten en in het daaropvolgende jaar (ongediplomeerd voor die bachelor) doorstromen naar een master, beschouwen we als schakelstudent. Om voor de hand liggende redenen houdt dit in dat we het aandeel schakelaars (als percentage van de tweedestudiestudenten) voor het huidige jaar niet vast kunnen stellen. We weten nu immers nog niet of deze studenten volgend jaar gaan starten met een master. Daar komt bij dat het aantal schakelstudenten dat zich aan een opleiding inschrijft sterk van jaar tot jaar kan wisselen. Bovendien weten we uit surveyonderzoek dat zo’n twintig procent van de schakelstudenten het schakelprogramma niet afrondt.

Om al deze redenen hebben we het aantal schakelstudenten als percentage van de tweedestudiestudenten als volgt berekend. We nemen het gemiddeld aantal schakelaars van de afgelopen 3 jaar (2013, 2014 en 2015) als aandeel van het aantal tweedestudiestudenten op het niveau van brin*crohosector van de afgelopen drie jaar. Dit gemiddeld aandeel verhogen we met twintig procent (studenten die zich wel inschrijven voor een schakeltraject maar na een jaar uitvallen) en koppelen we weer terug aan het inschrijvingenbestand op het niveau van brin*croho.

3.3 Koppelingen en selecties

Bovenstaande basisbestanden, (CROHO & gemaximeerde bedragen, instellingscollegegelden en 1cHo) zijn aan elkaar geknoopt teneinde de juiste berekeningen te kunnen maken. Hieronder beschrijven we dit proces stapsgewijs.

1. Het startpunt van de koppeling is het 1cHO. In dit bestand is middels eerder omschreven definitie bepaald of een student een tweede studie volgt. Bovendien is per student bekeken of de inschrijving de eerste is binnen de sector onderwijs of zorg. Dit bestand wordt geaggregeerd tot het niveau van brin*croho zodat op dit niveau het aantal tweedestudiestudenten bekend is.
2. Middels eerder genoemde methodiek wordt het gemiddeld aandeel schakelaars aan dit bestand gekoppeld. We krijgen zo zicht op welk deel van de tweedestudiestudenten schakelaar is en dus eventueel buiten de berekening moet worden gehouden.
3. De instellingscollegegelden en de gemaximeerde bekostigingstarieven worden aan het bestand gekoppeld, wederom op basis van brin*crebo.
4. Per opleiding worden de opleidingsinkomsten berekend door het aantal studenten, verminderd met de onderwijs en zorgstudenten, te vermenigvuldigen met het gemaximeerde collegegeld dan wel het instellingscollegegeld. Hierbij wordt er vanuit gegaan dat in de nieuwe situatie de instelling het collegegeld zal veranderen in het maximale bedrag.
5. In het tweede scenario is het aandeel schakelaars in mindering gebracht op het aantal tweedestudiestudenten, alvorens de opleidingsinkomsten te berekenen.

Bij de berekening is een selectie gemaakt van voltijdsstudenten die zich in het jaar 2016-2017 hebben ingeschreven bij een bekostigde instelling. We zijn er omwille van de berekening vanuit gegaan dat instellingen bij maximering van het collegegeld het tarief zullen wijzigingen naar het maximaal toelaatbare bedrag.